

Turpeella on erityinen merkitys luomuvihannestaimien tuotannossa

21.10.2025

Suomessa vihannestaimien tuotanto on keskittynyt vain muutamaan yritykseen, mutta niiden merkitys on suurempi kuin määrästä voisi päätellä, sillä ammattipuutarhoille tuotettavat vihannestaimet ovat merkittävä vientituote muun muassa pohjoismaisille markkinoille.

Pääosin ammattiviljelyyn tuotettavat vihannestaimet tuotetaan kivivilla-alustassa, mutta luomuviljelyyn myytävät taimet tuotetaan vielä toistaiseksi kokonaan turvealustoissa.

Tomaatintaimia kasvamassa turvealustassa. Luomuvihannestaimien tuotannossa turve on edelleen tärkein kasvualustamateriaali (kuva: Roosa Rantalainen, 2025).

Taimituotannossa jokainen yksityiskohta on kriittinen

Taimituotannossa taimien matka siemenestä asiakkaan puutarhalle istutusvalmiiksi taimeksi on kellotettu prosessi, jossa tuotanto-olosuhteet on viritetty jokaisen kasvuvaiheen kannalta optimaalisiksi. Oikea lämpötila ja kosteus, juuriston kasvun ja terveyden varmistava kasvualusta, kastelurytmi sekä lannoitus mahdollistavat täsmälliset toimitukset asiakkaille.

Myös viljelyhygienia ja tautivapaus ovat ehdottoman tärkeitä, kun tuotetaan taimia ammattimaisille kasvihuoneasiakkaille. Taimitarhoilla sekä vierailijoille että omalle väelle on asetettu erittäin korkean tason puhtausvaatimukset, ja suojahaalareiden ja -käsineiden lisäksi viljelmälle päästäkseen kädet tulee pestä ja desinfioida useita kertoja.

Turvetta haastavaa korvata luomutuotannossa

Turveviljelyssä kasvualustan luontaiset antibakteeriset ominaisuudet varmistavat osaltaan taimien puhtauden ja terveyden. Erityisesti luomutuotannossa turpeen korvaaminen on hyvin haastavaa, sillä uuden alustan tulisi tukea myös kasvinsuojelullista näkökulmaa.

Suomessa taimituotannolle asetetut korkeat laatuvaatimukset sekä luomusääntöjen mukainen, orgaaniseen lannoitukseen ja viljelymenetelmään perustuva tehokas kasvusykli on kehitetty juuri turpeelle.

Luomutuotanto edellyttää erityistä osaamista lannoituksessa ja kastelussa. Sertifioidussa luomuviljelyssä käytettävät orgaaniset materiaalit ja ravinteet käyttäytyvät eri tavoin kuin perinteisessä viljelyssä, jossa taimia kasvatetaan kivivillassa ja käytetään teholannoitteita.

Luomutaimien tuotannossa myös kasvitautien ja tuholaisten ehkäisyn merkitys korostuu, kun keinovalikoima näiden hallintaan on huomattavasti rajatumpi kuin tavanomaisessa viljelyssä.

Tuotekehitys voi viedä vuosikymmeniä

Yksi vihannestaimituotannon suurimmista toimijoista on Pohjanmaalla Närpiön Pjelaxissa toimiva Sigg-Plant Ab, jonka tuotannosta noin 70 % menee vientiin. Yritys hallitsee Pohjoismaista tomaatin ja kurkun taimimarkkinaa noin 80 %:n markkinaosuudella. Yritys tuottaa sekä tavanomaisia että luomutaimia.

Vihannestaimia jo kolmannessa polvessa tuottavan yrityksen tuotanto on erityisosaamista vaativaa, eikä hävikkiä saa juuri syntyä. Siksi osaava henkilökunta on erittäin tärkeässä asemassa, ja kriittisimpiin tehtäviin henkilöstö koulutetaan itse. Sigg-Plantin laadukkaat ja toimitusvarmat luomutaimet ovat vuosikymmenien kehityksen tulos. Puutarha-alan ollessa murroksessa ei markkina-aseman säilyttämiseksi missään yrityksessä kuitenkaan voida jäädä lepäämään laakereilleen.

– Jos kasvualustatutkimuksessa löydetään riittävän laadukkaita, kasvutuloksin todennettuja vaihtoehtoisia materiaaleja, jotka toimivat turpeen veroisesti ja joiden saatavuus sekä kustannustehokkuus suurissa volyymeissa on turvattu, teemme lopun kehitystyön oikean viljelyreseptin kehittämiseksi itse, Sigg-Plantin toimitusjohtaja Tommy Sigg kertoo.

Turpeen korvaaminen ei käy käden käänteessä

Turve on vielä toistaiseksi äärimmäisen tärkeä kasvualustamateriaali puutarha-alan yritysten toiminnassa, eikä sen korvaaminen käy käden käänteessä. Kotimaisen turvetuotannon ehtyessä pieniriskisin ratkaisu monelle yritykselle on siirtyä käyttämään ulkomaisia raaka-aineita, kuten esimerkiksi kookoskuitua tai tuontiturvetta. Huoltovarmuuden ja Suomen kauppataseen kannalta siirtyminen

tuontikasvualustamateriaaleihin olisi erittäin huono kehityssuunta.

Viesti päättäjille onkin, että suomalaisen kasvuturpeen saanti on turvattava, kunnes sen tilalle löytyy kotimaisia vaihtoehtoja, jotka ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja saatavuudeltaan soveltuvat taimituotantoon.

Johanna Kivioja
Projektipäällikkö
SEAMK

Roosa Rantalainen
Asiantuntija, TKI
SEAMK

Elina Iivari
Asiantuntija, TKI
SEAMK

Kirjoittajat työskentelevät Euroopan unionin osarahoittamassa Turvevapaa ruokaketju -hankkeessa, jossa etsitään turpeelle kotimaisia vaihtoehtoja kasvualustamateriaaleiksi ja kuivikkeiksi. Hankkeessa toteutetaan muun muassa kasvualustakokeita, joissa testataan erilaisia biopohjaisia kasvualustamateriaaleja. Hanketta toteuttavat Seinäjoen ammattikorkeakoulun lisäksi Luonnonvarakeskus ja Järviseudun Koulutuskuntayhtymä.

Lue lisää hankkeesta: Turvevapaa ruokaketju